

Zákon záborový v praxi.

(Dokončení.)

Mezitím provádí se řízení přidělové podle zákona ze dne 30. ledna 1920 č. 81 sb. z. a n., a to tak, aby bylo provedeno v čas, by přidělení státi se mohlo ve lhůtě, kdy uplyne shora uvedená výpověď osobám hospodařícím. Postup upraven jest § 18. a násl., a podle instrukcí provádí se v hlavních rysech takto:

Zahájení řízení přidělového na určité nemovitosti oznámí pozemkový úřad ve svém úředním věstníku a vyšle do zájmového obvodu přidělového komisaře. Komisař sestaví poradní sbory obvodový a místní, přesně zjistí nemovitosti, jež se mají přejímati, zjistí osoby na majetku tom hospodařící, vyšetří skutkovou podstatu pro vyřešení vznesených nároků dle §§ 3a) a 11. z. z., provede soupis zaměstnanců a vyhlásí veřejně, kde a do které doby přijímají se přihlášky uchazečů o půdu. Vyhlášení a obsah vyhlášky upravuje podrobně vládní nařízení ze dne 6. dubna 1922 č. 117 sb. z. a nař. Žádosti za přiděl nutno podávati na úředních blanketech u příslušných obecních úřadů, nebo i přímo u přidělového komisaře, resp. obvodové úřadovny. Po informativní poradě o zásadních směrnících pozemkové reformy na přejímaném celku vyhotoví komisař hlavní seznam uchazečů, podavších žádosti, a sestaví hrubou rozvahu o provedení přidělu, to jest všeobecné směrnice pozemkové reformy na přejímaném majetku, přihlížeje k půdě zemědělské, půdě ostatní i jiným přejímaným objektům. k otázce zaměstnanecké, k drobnému přidělu i vyřešení zbytkových statků. Pojednav pak o věci s příslušnými poradními sbory, vypracuje přidělový komisař na podkladě pozemkovým úřadem schválené hrubé rozvahy podrobný přidělový plán a na jeho základě — mimo jiné — i návrh číselného přidělu, to jest seznam uchazečů nejvíce oprávněných s uvedením navrhovaného přidělu, zatím pouze jen co do výměry a kultury, nikoliv i polohy a určité parcely. Návrh číselného přidělu vyloží se k veřejnému nahlédnutí spolu se seznamem uchazečů neoprávněných i takových, jimž nelze poskytnouti přidělu. Námitky účastníků se zapíší. Na to jedná se o sestavení plánu grafického, to jest o individuální umístění přidělů. Tento plán jest podrobným podkladem pro další práce právnícké i technické, směřující k udělení, vybavení a knihovnímu provedení přidělů, a podléhá schválení pozemkového úřadu. Mezitím uchazeči, když projevíli souhlas s navrženými přiděly, složí v předepsaných třech splátkách přidělovou cenu složnými lístky na účet pošt. spořitelny č. 3245, po případě vykáží, že jim byl na cenu tu poskytnut úvěr. Když pak vyřeší se i ostatní otázky reformy pozemkové, zejména i otázka zaměstnanecká, odevzdá pozemkový úřad přidělcům nemovitosti přidělené a doručí jim přidělové listiny, obsahující veškeré podmínky, za jichž setření byl jim přiděl udělen. Zbytkové statky a větší podniky zemědělské (přes 30 ha půdy zemědělské) přidělují se po veřejném vyhlášení a řízení provedeném dle vl. nařízení z 7./4. 1923 374 sb. z. a n.

Přiděl do vlastnictví jest úplatným převodem dle zákona poplatkového. Převodní poplatky nemovitostní platí při hodnotě do 10.000 Kč přidělci dle § 1. č. 1., 2. a 3. čtvrtinou, osoby ostatní polovinou, při hodnotě pak přes 10.000 Kč všichni polovinou. Od poplatku jsou osvobo-

zeny písemnosti osob jmenovaných v § 1. zákona přidělového, jakož i směny dle § 24., pokud jsou stejných hodnot. (§ 57. a 58.)

VIII. T. zv. malým zákonem náhradovým ze dne 17. února 1922 č. 77 sb. z. a n. vydána byla přechodná ustanovení k zákonu náhradovému, mající za účel zjednodušiti a ulehčiti řízení přejímací. Jsou omezena časově do konce roku 1924, a co do předmětu přejímaného dotýkají se půdy nezemědělské vůbec, půdy zemědělské jen určitými procenty hledě k velikosti majetku v obvodu určitého okresního soudu, obojí s omezením, že toho řízení nelze použiti při parcelách stabevních, zastavěných plochách a staveništích. (§ 15. a 16.) Řízení provádí se prostřednictvím okresního soudu rei sitae, jemuž podá pozemkový úřad dvojmo prozatímní přidělovou listinu, v níž lze sloučiti více případů téhož vlastníka zabraného majetku, nacházejícího se v obvodu téhož soudu. Tento soud nařídí, a není-li sám soudem knihovním — dožádá knihovní soud o poznámku zamýšleného převzetí a jejího přidělení a současně vyhlásí veřejně výpověď osobám hospodařícím. Knihovní soud o poznámce převzetí uvědomí vlastníka zabraného majetku s vyzváním, aby se do 14 dnů u okresního soudu, v jehož obvodu leží parcela, vyjádřil, uplatňuje-li nárok dle § 11. Uplatní-li ho, postoupí soud spisy pozemkovému úřadu, aby o tom rozhodl; jinak provede řízení oceňovací podle zásad vládního nařízení ze dne 21. ledna 1921 č. 53 sb. z. a n. určí náhradu za pozemek s 35% přírážkou, i náhradu za vynaložené náklady, vyzve stranu ku složení její a — složila-li ji — vydá usnesení o konečném přidělu parcely, jež se pak z moci úřední vtělí. Zcizení jest omezeno na dobu 10 roků, vyjímajíc obvyklá ustanovení o zcizení mezi rodiči a dětmi.

Neprokáže-li vlastník majetku zabraného, že knihovní věřitelé a oprávnění svolili k bezzávadnému odepsání, rozvrhne soud složenou náhradu dle zásad shora již uvedených.

IX. Aby bylo ulehčeno provádění zákona přidělového, dovoluje zákon z 5./4. 1922 č. 126 sb. z. a n. prozatímní dělení knihovní parcel na základě předběžných polohopisných nástinů, vyhotovených technickým oddělením pozemkového úřadu. Soud v knihách pozemkových poznamená na listu A, že hranice a výměra dílců jsou prozatímní, a vede případy ty v evidenci. Do dvou let jest nutno za účelem definitivního provedení knihovního oddělení předložiti polohopisné plány, odpovídající předpisům zákonným. Působnost tohoto zákona jest omezena časově a místně, a vázána na vyhlášku ministerstva spravedlnosti. Vyhlášku ministra spravedlnosti z 8./3. 1923 č. 56 sb. z. a n. byla působnost tohoto zákona omezena časově na přechodnou dobu 3 let, a místně na okresní soudy, ve vyhlášce zvláště uvedené.

X. Předchůdcem zákona záborového jest zákon o obstarání velkostatků ze dne 9./11. 1918 č. 32 sb. z. a n., prohlašující každé zcizení mezi živými, jakož i zastavení a realné zatížení smluvní i exekuční statků zapsaných do desk zemských bez svolení pozemkového úřadu za neplatné. Pro Slovensko, kde zákon ten neplatí, prohlašuje § 4. zákona ze dne 10. prosince 1913 č. 64 sb. z. a n. bez úředního svolení neplatným každé zcizení i pronájmy mezi živými, jakož i zastavení a realní smluvní i exekuční zatížení nemovitostí. Prováděním tohoto nařízení pověřeny byly užší župní výbory a ministr s plnou mocí pro Slovensko.

V obou případech zápisy knihovní o těchto právních

jednáních, pocházejících ze smluv datovaných před platností těchto zákonů, jsou nepřipustné.

V důsledku zákona záborového zůstávají zákony ty nadále v platnosti jen ohledně majetku státem nezabraného. Jest tudíž k právnímu jednání ohledně deskového majetku státem nezabraného třeba i na dále svolení pozemkového úřadu, jehož rozhodování může i zde pohybovat se jen v mezích, daných volné jeho úvaze účelem zákonů o pozemkové reformě, jako při souhlasu dle § 7. z. z. (31./10. 1922 č. 15750.)

XI. Z charakteru řízení přejímacího i přidělového jest jasno, že notářům během tohoto řízení bude dáno velmi málo příležitosti k spolupráci. Úřední řízení bude zpravidla skončeno vydáním přidělových listin dle §§ 23. a 27. příděl. zák. V dalším řízení, to jest při provádění knihovního pořádku, bude však zajisté pro notáře vděčné pole působnosti. Jednalo by se jen o vyřešení způsobu, kdo má rozhodovati o zdání těchto prací: zda sami přidělci určitého celku nebo obvodu, po případě k tomu cíli zájmově sdružení, či nebylo-li by účelnější, aby pozemkový úřad, zavázav si k tomu předem přidělce, sám o zadání prací těch rozhodl, a určitou osobu jimi pověřil.

Všem soudům a státním zastupitelstvím!

Ustanovení odd. III. vládního nařízení z 14. července 1922, č. 198 Sb. z. a n. týkají se podle svého znění evidence výkonu trestů, které se staly po účinnosti tohoto nařízení, t. j. po 1. lednu 1923 právoplatnými a o nichž se tedy podle § 1. po tomto datu vyhotoví trestní list.

Netýkala se tedy evidence ta výkonů trestů nepodmíněných právoplatně uložených v době dřívější.

Nyní se však ukázalo, že evidence takové nezbytně jest zapotřebí. Výkon trestů z doby minulé dosud vážne. Příkladem buď uvedeno, že u jednoho krajského soudu při soudní prohlídce vykonané v první polovici listopadu 1922 bylo shledáno nevykonaných trestů na svobodě z doby dávno minulé značný počet, tak na př. 150 z let 1918 a 1919, 108 z roku 1920 atd.; příčinou těchto průtahů může býti jen nedostatek evidence, poněvadž místa k výkonu trestu nebylo nedostatek.

Aby závady toho druhu byly i, pokud jde o tresty dříve právoplatně uložené, odstraněny, nařizuje se, aby o všech z jakéhokoli důvodu dosud neodpykaných, bezpodmínečně uložených trestech byly vyhotoveny útržkové evidenční listy podle ustanovení § 28. vládn. nař. z 14. července 1922, č. 198 a postupováno ohledně manipulace s nimi tak, jak jest v oddílu III. právě cit. vládního nařízení ustanoveno.

Presidia sborových soudů první instance uloží okresním soudům jim podřízeným přiměřenou lhůtu, nepřesahující dobu tří neděl, v níž toto nařízení má býti provedeno, a postarají se také, aby u vlastního soudu k provedení došlo co nejdříve.

U této pak příležitosti budiž znovu poukázáno na to, jaké nepříznivé účinky má v zápětí neodůvodněný průtah ve výkonu trestů a jak mu třeba předejiti.

Účinky ty jsou nepříznivé nejenom v ohledu kriminálně politickém, ale i služebním.

Má-li býti účelu trestu dosaženo, má následovati co nejdříve po spáchaném činu.

Odsouzený musí to také pocíťovati jako nepoměrně kruté, když žádá se po něm výkon trestu až několik let po spáchání trestného činu, jestliže snad již zatím samo odsouzení mělo na pachatele účinek dobrý a přivedilo u něho obrát. Jisto je, že výkon trestu v takovém případě vzbuzuje u postiženého dojem nespravedlnosti. Mimo to nelze v případě tom, když k výkonu trestu dochází za takových průtahů, jak byly příkladem uvedeny shora, vyvarovati se podezření ne dobře informovaných osob, že postupuje se v otázce výkonu trestu ne bez stranickosti, naopak toto může velice dobře vzniknouti a dojiti víry, když se pozoruje, že někdo je donucen k nastoupení trestu ihned, ale po jiném (následkem nedostatku evidence) nastoupení takové nejen řadu měsíců, ale případně rok i více se nežádá. Stalo se již také, že nehodné kancelářské síly využily těchto průtahů ku mámení peněz na odsouzených,

předstírajíce, že mají po zákonu v moci tresty odkládati. Zbytečno je také poukazovati na to, že průtahy ve výkonu trestu vedou ku zbytečnému zatížení a vyvolávají ne zřídka nové a nové žádosti za milost.

Proto jest třeba aby, jak již naznačeno výnosem z 25. července 1920, č. 34 věst., včasnému výkonu trestu byla věnována bedlivá pozornost a byly povolovány odklady výkonu trestu po zralé úvaze, že žádosti za odklad jsou řádně odůvodněny. Jmenovitě pak budtež zpravidla údajé žádosti za odklad trestu v cestě co možná krátce přezkoumány co do jejich pravdivosti.

Pokud rozhodování o odkladu výkonu trestu nenáleží státnímu zástupci samému (§ 510. uh. tr. ř. ve znění nov. č. 1/20 Sm. z. a nař.) a pokud vůbec proti rozhodnutí o odkladu výkonu trestu je přípustná stížnost (§ 401. tr. ř. rak. ve znění zák. z 20. července 1912, č. 142 ř. z. a § 481. tr. ř. rak.) postarejtež se státní zástupcové také o to, aby ve všech případech, kdy konaným šetřením odklad není plně odůvodněn, bylo proti povolení odkladu výkonu trestu použito opravných prostředků.

Má-li evidence výkonů trestů, jak byla zařízena shora citovaným vládním nařízením, míti kýžený výsledek, jest nezbytně nutno, aby ustanovení o zasílání evidenčního útržkového listu byla plně dodržována, a vedle toho aby, jak již ve výnose z 5. prosince 1922, č. 59042/22 nařízeno, státní zástupce sám přesvědčil se prohlídkou evidenčních listů, zda ve výkonu trestů nenastaly průtahy, a případně dal pátrati po příčinách jejich.

Teprve tímto zařízením bude umožněno, aby tu a tam se přihodivší hrubé závady ve výkonu trestu byly definitivně odstraněny a aby veškeren pokus kohokoliv o povolování výhod neoprávněných v tomto směru mohl býti odstraněn, případně, stal-li by se přece, potrestán.

ZE DNE.

Projev

notářské komory Pražské a Spolku notářů československých, předložený vládě československé republiky:

Vládním nařízením ze dne 11. května 1923 čís. 102 sb. z. a nař. upraven byl notářský tarif; po druhé za trvání republiky.

Vůdčím motivem podle zprávy důvodové bylo, přizpůsobiti sazby notářské valutovým poměrům domácí měny proti stavu roku 1920, jakož i se zřetelem ku projeveným přáním z interesovaných kruhů, zejména bankovních a průmyslových, při čemž sledována byla základní směrnice z let 1919 a 1920.

Reprezentace notářů československých: »Ústřední výbor Spolku notářů československých« jakož i valná hromada pražského sboru notářského, přecházejíce z působení řešení otázky svrchu vyčtené mlčením stejně uctivým jako významným, vidí se nuceny vzhledem ku meritu nařízení podati vládě republiky tento projev:

Radu decenií, od roku 1871 resp. 1855, po celá léta válečná, ano téměř ještě 2 roky po převratu, čekalo notářstvo na úpravu sazby.

Po prvotní úpravě z roku 1920, když bylo ještě se strany justiční správy vyzváno k úpravě platů kancelářského personálu se slibem zlepšení tarifu, dočkalo se nyní úpravy, o níž lze důvodně a právem říci, že komplex otázek sem spadajících nediferencovala a nezhodnotila ani v předpokladech, tím méně v důsledcích a účincích.

Nařízením z roku 1923 zavádí se novota proti stavu dřívějším v tom směru, že tarif stanoví maximální hranice při:

- a) právních jednáních mezi živými,
- b) inventurách a projednáních pozůstalostních,
- c) protokolovací valných hromad.

Důvod k této novotě nebyl ani vysloven a mimo to otázka zlevňovací nemá vůbec co činiti s hranicemi maximálními.

Účinek maximálních hranic tarifu bude, — nesporně proti intencím vlády, — ten, že široké vrstvy lidové budou poměrně více zatíženy nežli veliký kapitál, který progresivně a spravedlivě snesl. (Berní morálka: progresse při daních a poplatcích.)